

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Martie st. v.
6 Aprile st. n.

Este în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 13.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Ioan Heliade, Georgiu Lazar, Ioan Văcărescu.

Trei nume mari, eterne în istoria culturii române. Acești trei părinți ai unei epoci întregi, cari au operat renașterea limbii și a literaturii române, au fost contemporani, s'au ajutat unul pe altul în marea lor lucrare, ș-au recunoscut reciproc tot geniul lor, admirându-se și iubindu-se până la esaltare.

Prima lor întâlnire e caracteristică. Este o scenă înduioșătoare; un tablou din istoria națională, ce așteaptă marele penel al unui poet-artist pentru a fi reprodus și immortalizat, precum merită.

Heliade mi-a povestit el însuși, de mai multe ori, cu vioiciunea, cu focul, cu juneta impresiunilor, ce conservă încă când eră aproape de 70 de ani, cum s'a aflat el pentru prima dată cu Georgiu Lazar și cu poetul-mecene Văcărescu.

Țera românească eră p'atunci încă tot sub influința grecască; dar nu mai mult grecască căn Fanar.

Domnia fanarioților dispăruse pentru totdeauna, lăsând în urmă numai niște usuri dispărute d'atunci și ele, și acea mlădie, subtilitate în spirite și caractere care astăzi încă servă diplomației junelui stat și-i va servi încă pentru a se trage din lațurile ce i se întind.

Țipetul durerii aruncat la Missolonghi, la Navarin, care resunase până în Franția, până și în inima lui Byron, de-li făcuse să sară în ajutorul unui vechiu popor ilustru ce se estermine de turci, acel țipet pătrunsesse mai curând încă pe malul Dunării, la poporul mai vecin, care suferise și suferia încă greu jug.

Curentul electric de idei și aspirațiuni de naționalism, resculând pe Boczaris, pe Canaris, s'gduise și pe vechii legionari romani dintre Carpați și Marea-Negă.

Tresărind din somnul secular, ei auziră vocea lui Tudor Vladimirescu. Tudor vorbea însă românește. Nu mulți îl putură pricepe p'acel timp. Poporul, în miserie desevărsită, uitase că este om. Boerii, mai toți, șiau numai grecesce.

Grecesca timpului eră o grecască înaintea căreia avem a ne închină; eră o grecască-elenică, juni eleniști, nenumerați juni eleniști fugise în principate de jataganul turcesc și aduse cu dênșii cultura lor clasică antică și ideile lor revoluționare moderne.

Așezați, ca dascali, în familiile boeresci de frunte, ei învțău pe feciorii și pe fetele boerilor romani a cunoșce adâncimea filosofiei antice, frumusețile literaturii elene și amărăciunea jugului străin.

Vedând cum își plâng patria perdută învțătorii lor, învțăceii încă începuseră a pricepe ce este patria.

Asta esplică pentru ce mișcările timpului și naționale și culturale tot din sinul familiilor boeresci a pornit. Pe când aiurea poporul numai versând sânge a putut resturnă feudalismul, la romani boerii, ei singuri, au făcut această revoluțiune. Bălăcenii, Văcărescii, Câmpinenii, Cusăscii, Goleșcii, Brătenii, Rosetescii tot fii de boeri au fost. Séu ei, séu părinții lor, numai cu cultură elină au fost adăpați; botezul culturii occidentale primindu-l mult mai târziu. Nu este o jumătate de secol, decând junii romani merg în Franția, Anglia, Germânia pentru a cere științei moderne cunoștințele de care se arată nesățioși.

D'aci vine că și fete române au ajuns, ca nu altele, să fie admirate pentru classicitatea educațiunii lor. Să ne amintim, că una din ele, prințesa Elena Ghica — mai târziu Dora d'Istria — în etate de 16 ani a pus în uimire, într'o séra la Sans-Soucis, și curtea regală prussiană și pe Alesandru de Humboldt prin adâncile sale cunoștințe de limba, filosofia și literatura elină. Elena Ghica, fusese și ea, eleva dascalului grec, care învțăse pe frații sei.

Am arătat mai sus, că între romani eră deia focul clădit; trebuia acum numai schinteia ce să-l aprindă.

La focul clădit, vine și schinteia trebuitoare.

Georgiu Lazar trecuse Carpații; el se aședase în Bucuresci.

Scopul lui fusese: deschiderea de școli superioare românesci. În parte ajunsese deja acest scop.

Heliade, și el eră în Bucuresci. El venise din Pitesci pentru a se adăpa cu știință la școlele dascalilor greci și le urmă cursurile cu rêvnă și entuziasm.

Dela Pitesci adusese o scrisore de recomandățiune pentru Ioan Văcărescu dela familia Goleșcilor, mi se pare, însă tot hesită a se presentă, el atât de june, el atât de neespert, la marele boer, la marele poet Ioan Văcărescu.

Heliade șcinea și p'atunci românește; dar ce românească?!

Și dela cine ar fi și putut învță? ... Clasa cultă în țera nu-și cunoșcea limba maternă și Heliade eră încă pré june pentru a șci să mērgă la sorgintea unde ar fi putut sorbi cu prisos. El nu șcinea încă, că tot tesaurul de limbă, de poesie, se pôte afla la popor și că de voiesce a șci, la popor să mērgă să învțe.

În fine în una din zile Heliade se decise a se presentă la Ioan Văcărescu.

Vulturii-pui, ei pot mai bine presimți puterea vulturului mare și d'acesta îi cuprinde frică în apropierea lui.

Heliade ajunsese la ușa poetului-mecene și se sfiâ să intre. În casă se vorbea tare. El se opri pe prag.

Vorbire cum auzea atunci, Heliade nu mai auzea. Cuvintele erau d'o armonie, d'o sonoritate nepomenită și vocea ce le roștia, puternică și emoționată. Heliade remase confus, la ușa întredeschisă.

În casă conversațiunea urma. Erași sunete ce făceau să-i vibreze inima; erași cuvinte, multe cuvinte noue, dar înțelibile, energice, pătrundătoare ce-i sguđuiau sufletul. Era un torent necunoscut ce viniă cu vehemență și-l cuprindea din tôte părțile și-l tēria cu sine.

Lazar, Georgiu Lazar vorbea românește, cerea școli române, numai române, demonstrând că limba română e aptă pentru tôte științele; că ea este egală, că pōte fi superiōră multor alte limbi.

Văcărescu, ascultând, părea învins și convins.

Heliade cu sufletul seu de poet, de român, înmărmurise. Simțirile mari de care era copleșit se întreisbiau cu atâta putere, încât mișcare, eugeări erau paralisate. Bătăile inimii sale abia îl lăsau să asculte.

Acum Lazar încetase; Văcărescu vorbea.

Văcărescu, și el vorbea românește, o limbă mōle, dulce, desmierdătoare, ca o apă lină ce curge șoptind șoptele dinelor din alte regiuni.

Poetul apoi începū a ceti. El cetia seu recitā poesia sa „Primăvera amorului“ cap d'opera poetului, cap d'operă între poesii bucolice.

Heliade se credea p'o lume nouă. Frageda, graciōsa, încântătoare idilă îl fermecase cu desēvēșire.

Pătruns de simțiri încă nesimțite, el nu mai scie ce face, rumpe ușa, se precipită în casă...

O clipă încă și etă-l plângend în genunchi, la picioarele celor ce-i descoperise splendida lume necunoscută; lumea românească.

Văcărescu, Lazar nu cunosc p'acest june străin, nu pricep acea esaltațiune. Ei se uită, se miră, întrebă...

Heliade nu pōte decât plānge de emoțiune, plānge de bucurie, plānge un plāns estatic.

Ce limbă! ce limbă auzea el!... Și acesta era limba lui!

Rătăcitorul își aflase acum calea.

În fine vocea-i revine; dar slăbă, dar confusă și abia pōte țice:

— Al vostru sūnt! Ce limbă! ce limbă!

Explicațiunile numai târziu au putut urmā. Acum viitorul mare poet încă tot nu țice alt decât:

— Al vostru sūnt!

A-și mai presintă scrisōrea de recomandațiune deveni inutil. Văcărescu, poet el însuși, ghici curend pe viitorul poet și d'atunci i deschise și casă și inimă.

Școla grecescă fu părăsită cu totul și Heliade deveni discipolul lui Georgiu Lazar, cel mai întocat înteu și apoi cel mai ilustru.

Adevērat țisese Heliade, din acea ții el al lor a fost: a lui Lazar, a lui Văcărescu, a limbei, a școlei, a poesiei române, a românismului până la mōrte.

Din acea ții, viitorul regeneratōr al culturii romānesci a urmat pe Lazar cum urmeză pāmēntul sōrele, pentru a se adăpă cu lumina sa.

Mai târziu căldurōsele rațe de care era pătruns, le-a revērsat Heliade atât de abundante, încât a devenit părintele literaturii române.

Constanța de Dunca-Schiau.

Ȋiori de ții . . .

Ȋiori de ții cānd se revērsă
Lacrimi grele ochii-mi vērsă,
Gāndurile nu-mi dau pace,
Chinu 'n suflet nu mai țace.

Es afară și privesc
Cum din nōpte se ivesc
Dēlurile depārtate,
Māgurile inorate.

Și cum stau, privind, m'apucă
Dor de cale, dor de ducă;
Duce-m'aș colo departe,
La bādița 'n ceea parte,
Ca să-i spun, să-i povestesc
De chinul ce-l pātimesc
Și de plānsul nesfēșit,
De cānd el m'a părăsit.

Maria Suciū.

D e i a n.

— Novelă. —

(Incheiare.)

— **D**e ce te grābesci, Ilincă, cānd veți că ești așa slabă, de nici dece pași nu poți face? En odihnesce-te puțin, seu ții-i urit de mine și vrei să fugi?!

Ilinca roși puțin, privi cu jale în ochii lui și țacă.

— Ilincă dragă, nu fi așa māniōsă pe mine. Oh de-ai scii cum te iubesc! Sēra cānd me culc, dimineța cānd me scol, tot la ține-s cu gāndul, — șopti ciobanul imbrātoșānd ușurel trupul fetei cu brațul seu puternic. Spune-mi Ilincă; că de nu-mi spui acum, cānd sūntem numai noi de noi, apoi nu-mi vei spune nici odată, spune-mi, Ilincă: iubesci-me?

Copila roși tot mai tare și mai tare, dar nu-i viniă nici un cuvēnt pe buze.

— Ilincă, scapā-me de chinurile aceste; spune-mi cuvēntul izbāvitor! Spune că me iubesci, ca să liu omul cel mai norocos în lume, spune, Ilincă, spune!

— Te iubesc, Andrei! — țise ea încet și-și plecā capul pe peptul lat al ciobanului; — și mi-i grōză, cānd gāndesc, că am să merg ađi māne acasă, și nu am să te mai vēd. Dar să-mi fi credincios Andrei, cum îți voi fi și eu; cāci nu te voi uitā nici odată.

— Jur! — rēspuse ciobanul și o sārutā pe frunte. Ș-apoi mai ședurā mult așa, unul în brațele celuilalt...

Mare-i fu bucuria bētrānului Burbea, cānd își vēđū fēta scāpată de mōrte, cāci el își perdū tōtā nādejde de a o mai aflā. Pe Andrei îl puse vētaful ciobanilor și drept mulțāmītă i dādū voie, să-și alēgā miōra cea mai frumōsă din turmā.

Erā o sērā frumōsă.

Ilinca se furișā afară din casă, să-și iee diuā bunā dela Andrei, cāci māne de dimineța avea să plece cu tatāl ei la vale.

— Remāi cu Dumneđeu, Andrei, — șopti inābușitā de lacrimi, — cine scie cānd o să ne mai vedem?!

— Nu te supērā, Ilincă, că de ađi în doue sēptēmāni ēr o să ne 'ntālnim!

— Ce grăiesci? — dîse tresărînd Ilinca.

— Da, draga mea, de ađi in doue sęptęmăni am să duc brânză la stăpănul și de ne-a ajutat Dđeu, o să ne mai intălnim. Țr păn'atunci fi pe pace, tóte se vor întorče spre bine. Tu vei fi a mea, și eu al teu.

Ciobanul o luă in brațe și o sărută. Ȃncă o sărutare de despărțire, Ȃncă o lacrimă și Ȃr o sărutare și Ȃncă multe, multe și Ilinca intră in casă lăsănd pe Andrei cu inima turburată. Apoi începū să cante și cāntă, cāntă așă de frumos, încat par cā și luna și stelele se opriră in cale ademenite de cāntecul lui jalnic :

Măicuță cānd m'ai născut,
Mult bine ți-a mai părut,
C'un picior m'ai legănat.
Țr cānd mare am crescut,
Din gură m'ai blăstemat,
Cāt voi trăi eu pe lume,
Să trăiesc fără de nume,
Să n'am casă,
Să n'am mėsă,
Să n'am parte de noroc
Și in veci să ard in foc.
Ce nu m'ai ucis decăt,*
Să nu trăiesc amărit...

Ilinca 'n casă ascultă și plāngea.

IV.

Sęrmana Anuță din Boereni cum a slăbit, cum a pălit, decānd fuse Deian pe urmă la ei. Mănile par cā nu-i mai sūnt cele vechi, nu stau de fel la lucru. S'a schimbat cu totul. Umblă cāt i đulica de lungă incóci și 'ncolea, par cā caută după cineva, par cā caută niște urme, dar care i se perd la fie-care pas dinaintea ochilor. Și cu cāt umblă tot mai mult așă : făr' de nici o ispravă, cu atāt plāngea mai amar sęra cānd se 'ntorcea. Somnul nu-i vine pe ochi cu nopțile intregi ; Ȃr decăt chiar adórme din cānd in cānd, visuri spăimăntătoare nu-i dau nici cāt de puțină odihnă...

Maica ei eră tare 'ngrigiată și plāngea și ea, și plāngeau amēndoue.

Ana inșelată, sciea pe cine iubesc Deian ; dar numai una nu sciea, unde s'a dus Ionelul ei și unde se află acum ?

Trecuseră așă intre cele mai mari chinuri vr'o trei sęptęmăni și mai bine. Inima Anei suferiá ; și cugetul de a resbună inșelarea, i se prefăcū in dorința cea mai ferbinte, in voia ei cea de pe urmă.

— Ionel, Ionel! haiduc afurisit! te-am iubit ca ochii-mi din cap, te-am apęrat de viscol, de vifor, de potiră, de tóte, ca cloșca pe puiul seu ; te-am desmierdat in dragoste și 'n sărutări, vieța mi-aș fi dat-o pentru tine. Atunci și tu me iubiái! Ce fericiți eram! Acum ai uitat aste tóte?!... Trebuie să-mi resbun, și-mi voi resbună amar; cā nu-i nimic mai grozav in lume, decăt să te scii inșelată, de acela pe care-l iubesci. Cānd se va simți mai fericit, atunci i voi inveninā buzele, cāci și mie cānd imi zimbise norocul mai frumos, mi-a dat el veninul omoritor... Să nu-ți ajute Dđeu sfântul, Ionel, cā m'ai inșelat și cum ai făcut cu mine ađi, o să faci cu sęrmana Ilinca māne!

Așă se bocia adese frumoșa Ana, cānd n'o auđiá și nu o vedea nimeni...

Intr'o đi se duse Ȃr ca de obicei, să umble 'ncóci și 'ncolo. Dar s'a făcut sęră și din sęră nópte și ea tot nu mai veni.

Sęraca mamă o așteptă inședar!

* * *

Ilinca lui Burbea eră fėtă mare și fiind cā eră fėtă

* Indală.

mare și frumoșă, și fiind cā avea zestre ca fórt puține altele din Lăzeni, dumineca la joc cei mai mulți flăcāi tot după ea se bāteau și toți cu Ilinca voiau să jóce. Dar mai cu sēmă Nicolae a lui Fintea se 'ndrăgostise 'n ea și-și puse de gānd s'o pețescă. Și o putea face asta fără nici o bānuelă, cāci dór și tatăl lui a fost cāndva jude, Ȃr acum eră jurat, om cu avere și bine vędūt. S-apoi Nicolae-i un voinic frumos, tot de a dragul să vorbesci cu el.

Lui nenea Fintea de altă parte, i eră tocmă pe plac, ca să iee ficiorul lui o fėtă din casă bună și din nēm bun și care să mai aducă și o zestre frumoșă. De aceea ca pe đia de māne eră să se pună vorba bună la casa lui Burbea, ca să se pótă face logodna cāt mai degrabă.

Ilinca nici nu visă de pețite. S-apoi chiar la Nicolae a lui Fintea nici nu se gāndise nici odată. Și fiind cā de cugetele lui Fintea nimic nu sciea, Ȃr in inima ei iubiá și așteptă đia in care să vędă pe Andrei, ea se simțiá fórt bine. Cāci dorul, cānd scii cā ți se 'mplinesce, e ca hrana cea bună, el te hrănesc și te 'nveselesce.

Și vai lungi mai erau sęptęmănilor, par cā in ciuda dragostii nu mai vreau să trecă, par cā s'au mai spórit in đile.

In sfęrșit sosi și đia mult așteptată. Andrei veni de cātră sęră cu patru cai impovărați cu burdufuri de brânză. Ilinca-l vędū 'ntei. Fugi de grabă și deschise pórta, intrebānd-i de sánătate.

Țr nenea Burbea luă brânza 'n sēmă, și-l pofti apoi pe Andrei in casă, cāci decānd i-a adus fėtă dela isvorul Linului, i plăcea bętrānului tare de el. Apoi se puse și intrebă despre tóte de amēnuntul : cum e vremea la munte? N'a făcut ursul seu lupū vr'o pagubă? ce mai face baciul și ciobanii și alte multe, la cari i respundea Andrei cum sciea cā eră, și inima bętrānului eră liniscitā.

In vremea aceea Ilinca 'ntinse mėsă. Așternū o față frumoșă 'mpestritā cu flori roșii, pe care o țesuse ea ęnsași cu multă dibăcie. Apoi aduse bucatele, și ciobanul cinā la o mėsă cu casa* judelui.

După cinā toți se puseră la odihnă. Andrei se culcă 'n grădină.

Pe la un-spre-đece cęsuri, cānd tóte se linisciră, Andrei și Ilinca ședeau pe laița din grădină și povestiau despre dragoste și alte lucruri frumoșe, jurāndu-și credință unul altuia. Și erau așă de fericiți amēndoi, cum póte nu mai fură nici odată. Luna blāndă și-arunca razele-i palide peste pārechea fericită și numai șóptele și sărutările lor intrerumpeau din cānd in cānd tăcerea vęzduhului.

Dar vai scurte-s pe lume cęsurile fericii, fug par cā au aripi de șoim și dec' au trecut odată, cu greu se mai intore, remāne numai amarul in urma lor, care se tēresce mai trāndav ca melcul și-ți ciontă đilele.

Și cum ședeau ei unul in brațele celuilalt, cu buzele 'nvăpăiate, sugēnd mierea dulce din cupa fericii : o ce vedenie Dó.nne! eti cā o ființă femeieșcă rēsări par cā chiar din pāmēt și s'apropiā incet incet ca o umbră, de nici pașii nu i se auđiau. Se apropiā tot mai tare și tot mai tare și se oprī dinaintea lor. Ilinca se lipi de peptul ciobanului și-și ascunse fața de spaimă și rușine, ca să nu vędă și să nu fie vędūtă. Pe Andrei il trecū in fior rece din cap pānă 'n tálpi și amuțit, cu ochii 'nholbați priviā inainte-și.

Fėtă 'ncepū să grăiescă, și cānd grăiā, par cā-și perdū mințile, cu glasul ei nābușit, ce nici nu pārea a vers omenesc : făcū să tremure carnea pe cioban.

— Te-am cescoperit in sfęrșit, vulpe viclănă! —

* Casa, se intrebuiņeză 'n popor in ințeles de familie.

răchni feta. Mi-ai rupt fericirea! M'ai scos din fire!... M'ai înșelat! Și nu ți-a fost destul!? Ți-ai mai căutat o jertfă?!

— Ilincă! Ilincă! fetă nenorocită! Ți-ai vândut odihna trupului și al sufletului teu nevinovat unui mișel!

Apoi adause tremurând:

— Asta nu e cioban, Ilincă. Nu-l chiamă Andrei Vintilă. El e *Deian*, hoțul de codru.

Când auzi Ilinca cuvintele aste, ca și când ar fi mușcat-o un șerpe veninos la inimă, sări dela peptul lui Deian, căci el eră — și cădă ca mōrtă lângă laița, pe care ședă, făr' de-a mai da vr'un semn de viață.

Necunoscuta urmă mai departe:

— Deian! Deian! Iotru viclén! Să n'ai parte de de odihnă nici în pământ! Țărina să-ți fie ca plumbul! Sufletu-ți negru să-ți se topescă în focul gheenei! Țăr dintr-oameni să-ți pără și vestea numelui teu! Și cin' te va mai pomeni, numai de blăstem și afurisenie să-ți rostescă cumplitul teu nume!

Hoțul se reculese; nu mai putea ascultă mai departe și-i scurtă vorba:

— Șerpe blăstemat! Mi-ai ucis tot ce am avut mai scump în lume! Ș-acum me mai blăstemi?! Mori și tu cu sufletu-ți reutacios! Și prinde-să blăstemul teu de inima ta afurisită!

Sângele roșu proșcă pe erva verde și Ana din Boereni cădă la pământ cu zimbet pe buzele-i vineții:

— Multă . . . mim Ionel! multă . . . mim. Dumne . . . deu să-ți respălă . . . tescă dușă cum . . . Și amuți pe vecie.

Ana muri, Țăr de altă parte Ilinca zăcea ca o mōrtă pe jos. Nici o mișcare nu arētă că trăește. Deian o luă în brațe. Eși din grădină. Incălecă pe calul cel mai bun din grajd și cu Ilinca 'n brațe sbură ca viforul turbat cătră codrul părăsit.

V.

Țre cine a fost baba Mōța și cum ajunsse vrăjito-re? Țtă o întrebare, la care avera să mai respundem.

Mōța eră nevēsta unui om avut, cu care avuse și un băiat. Pe acesta-l dādă la școlă, la oraș. Dar băiatul tinerel eră cam sburdalnic; și atunci cu vremea resmiritei din 1848 pribegă și i se perdă tōtă urma. De sigur il vor fi călcat străinii.

Mai veniră apoi și ungerii la munte, căutând pe Iancu și pe alții în tōte unghiurile și cu prilejul acesta i răpiră Dochitei tōtă averea; Țăr pe bărbatul ei, fiind că-și apērase voinicește vatra părintescă, il ucise chiar unul din mai-marii ostașilor.

Acum nu mai avea nimic în lume, decât durere și amar. Bărbatu-i muri sub armele străine, Țăr din averea frumōsă i remase ca de o jalnică aducere aminte chiar numai casa gōlă.

Nenorocirea făcū pe tinera nevēstă tot mai tăcută și mai posomorită. Nu-i mai plăcea să vedă nici omeni, căci dela ei avū să sufere atât și atât. Se ascunse dar în lăcașul ei sihastric, unde se 'nțelegea pe urmă cu tōte duhurile necurate, așa se vorbește — și în ăst chip ajunsē ea vrăjitoare.

Și fiind că suferise atātă rēu în lume, nu-i mai remase pentru ea altă, decât ură și rēu în inima ei. A face rēu, a aduce nenorocire pe capul omenilor și a strică traiul bun între ei, Țtă pentru ce mai trăiă.

Și avea baba Mōța o pismășie, o ură neimpăcată mai cu samă față de domni și în deosebi față de domnii unguri, cari i repuseră viața bărbatului ei, i răpiră averile și au nenorocit-o cu totul. De aceea iubiă de altă parte pe hoții de codru, unicul fel de omeni, cătră cari avea atragere în lume. La dēnsa eră magazi-

nul jăcmanurilor hoțesci și mai cu sēmă a lui Deian, pe care-l iubiă baba dintre toți mai tare, fiind că-l sciea mai viclén și mai voinic dintre toți, care făcea mai multă stricăciune și pagubă domnilor.

De aceea baba se năcăjesce foc pe Deian, când aude, că el e îndrăgostit, și vrē să se lase de hoție. Dar neputēndu-l supune povețelor ei bătrānesci, i pregătesce vrăji, nu ca să-l iubiescă draga lui, ci de i s'ar fi și aprins cât de puțină dragoste în inima ei pentru Deian, să se stingă și aceea.

Deian insē ca din întēmplare perdū ierburile, și așa când se făcū cioban la Burbea, se 'ndrăgosti feta 'n el, făr' de a se mai folosi de vrăjile babei.

* * *

Eră pe la o oră după miezul noptii. Un călăreț cu calul tot spumă ajunsse la teiul vrăjitorii.

Eră Deian.

Descălecă și cu Ilinca pe brațe se repeđi ca un nebun în casa babei. Tot trupul hoțului tremură de ostenelă și de greutatea păcatului seu, căci ađi stinse 'ntēi în viața-i haiducescă o suflare de om. El uitase cu totul să deē semnul obișnuit. Și fiind că ușa eră 'necuiată, cu o lovitură de căicai o făcū tot sfāram. Intră.

— Unde ești, lele Mōța?! Haid, ajutā, ajutā! In-vie-mi-o! Dă-i vr'un lēc și te va aldui Ddeu!

— Vai cum m'ai inspăimēntat, dar ce-i cu tine Deiene, spune-mi de vī așa...

— Nu mai întrebă acum nimic! — o intrerupse hoțul. Vēđi de doftorii, pān' n'a fi tārđiu, și intinse pe Ilinca pe laița de sub ferestă. Baba căutā Țăr ierburi d'ale ei, și i dādū copilei cu o lingură un fel de zamă nēgră 'n gură. Țăr Deian se preumblă în casă 'n sus și 'n jos, gāfāind de ostenelă...

Trecuse o oră și încă una și alte multe. Sōrele se ridicase sus peste copacii codrului, și Ilinca încă nu se mișcă. Pete vēneții se arētarā pe fața-i galbenă, semne, ce se ivesc la omenii inveninați.

Deian se uită la ea, i se făcū lumină 'n cap. In-țelese. Baba i-a dat venin, în loc de lēcuri, fiind că ea dela 'nceput n'a vrut să scie de dragostea lui nimic, ș-acū ș-a resbunat.

— I-ai dat venin Iincii?! — strigă Deian ca eșit din fire. Babă, lăpēdată de Ddeu! Piei! Piei! Și baba cădă la pământ străpunsă de cuțitul încă umed de sângele Anuței.

— Eu mor, Deie . . . ne! Dar să scii: eu ți-s ma . . . mă; tu ești fi . . . ul meu cel per . . . dut. M'ai ucis . . . eu iți iert . . . să-ți ierte și Dum . . . ne . . . deu . . . Dar de hoție să nu te . . . lași.

Hoțul se dādū îndērēt. Cuțitul i pică din mână. Apoi incepū să ridă cu hohot și ridea, ridea așa de tare, încāt resună pădurea de risul lui.

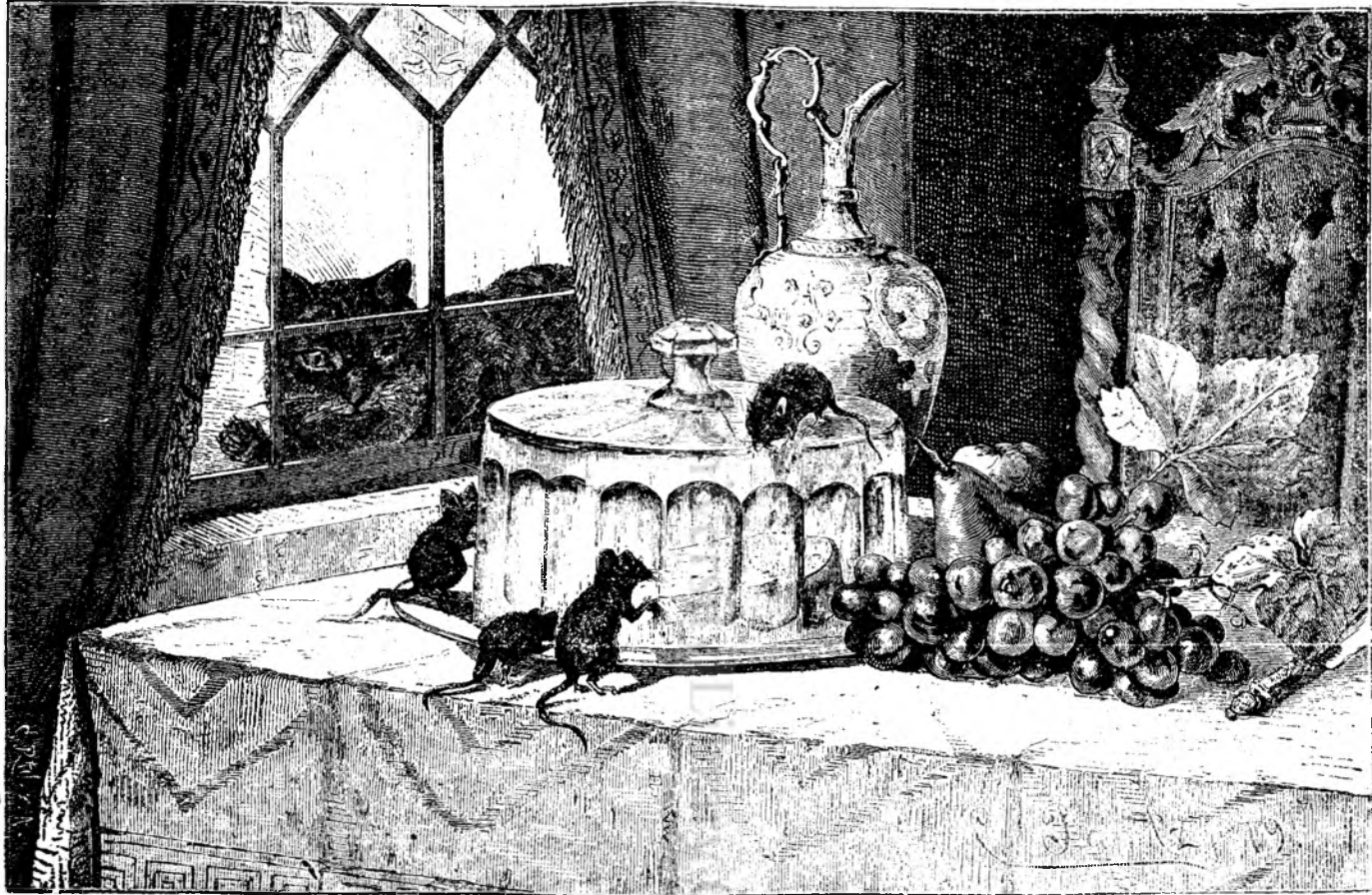
* * *

Un cerșitor cutreeră munții Ardealului. Merge din sat în sat, cerșind și vorbind tot de dragoste, de fete, de vrăjitoare. Omenii-l ascultă, dar cuvintele lui nimeni nu le înțelege.

Sērmanul nebun: e Deian hoțul de codru.

Virgil Oniți.

Suferințe tantalice.

Tipuri și caricaturi.

(Satire.)

II.

D e n i i l e .

Șapte césuri séra... tóca! Tineritu-i în mișcare...
 Incep să foiéscă 'n strade militari, copišti, studenți
 Cu manșete scóse-afară, glânțuși pe cap, piclóre,
 Colindând pe la biserici fericiți și turbulenți!...
 Êtă tinerul Scordescu nalt, uscat, blond și subțire,
 Lustruit la pěr și față, regulat și cumpenit
 În sistemu-i de viéță, o pornesce cu grăbire
 Din biserică 'n biserici, ca un iepure gonit.
 Haina-i veche și cam rósă, dar curată și sleită,
 Guleru-i pe gât stă țépân, fiongu-i cu albastre flori;
 Cu mânuși la vèrfuri rupte, ține-o vargă poleită.
 Și când se aședă, suflă colbul macar de trei ori...
 Pe la Vulpea, Prapadómna, Sântul-Sava, Țiua-Cruce,
 La Bărboiu, Bărnoschi, Dancu, Trei Erarhi, Sântii-Voivodii,
 Câte trei minute numai el apare și se duce,
 Și își șterge de praf cisma sub a rochiilor lungi coți!
 La Frumósa, la Galata și la Cetățue póte,
 Chiar la Schitul lui Têrêță el s'ar duce de-ar puté
 Să-și arâte eleganța, nuri, grațiale tóte,
 Și 'n idei de cucerire să se póta lin culcă...
 Mai sânt tineri ce ca dènsul pe la denii dau navală,
 Drăgulici pe aventururi ca un flutur pe flori;
 Apoi sfredelușul Veja avocat pe la ocóle,
 Vorbind vecinic franțuzesce de afaceri și... *hamori*...
 Scrițori pe la comisii, tribunale, primărie,
 Imbrăcați cu haine noue cumpérate pentru Paști,
 Don-Juani de mahalale cu figura tot hazlie,
 Vin, revin, es din biserici într'o clipă, pân' ce caști...
 Apoi fete și neveste tinere sêu frumușele
 Făcènd cruce, întorc capul când aud vr'un șporiu sunând...
 După ce se duc acasă, stau, privesc nóptea la stele,
 Vr'un ofițeraș mai fercheș la feréstă așteptând...
 Mai sânt doi prietini care fac revisii la haznale,
 Când stăpânii sânt la denii, ei fac curte pe la slugi...
 Zăpăcesc și scot din minte cu minciuni, fără parale,
 Pân' ce vr'un rânđaș i umflă la bătae cu pari, drugii!
 Pedagogii dela școle umblă după profesóre,
 Portăreii, grefierii vèduve fără copii,
 Pictorii după coriste fac o dulce vènătóre,
 Vèduvii cei tomnateci copilițe cu ochi vii!...
 Diariștii mai obraznici după dame măritate
 O pornesc pe la biserici, unde-și schimb cuvinte dulci;
 Și astfel petreci o séra pe la denii privind tóte,
 Și cu mîntea încărcată de gândiri adormi, te culci...
 Avocații caut numai vèduviși pensionare,
 Sêu cucóne tinerete cu procese de divors,
 Șoptesc tainic paragrafe și sentinți la fie-care,
 Dar aplică esecuții celora cu-amor ne'ntors!...
 Apoi popii chiar au încă *ore-care* simpatie...
 Sânt cucóne cam bétrâne ce la mahala trăesc,
 Făcènd dresuri și dulcèfuri, întâlniri, căsătorie...
 Și 'n huzur o duc aceste cu robustul nêm popesc!
 Câte comedii frumóse nu s'ar scri odată póte,
 Despre deniile care ne dau cel mai bun prilej
 Să vedem eșind a lumii mișelii, grele pécate,
 Sub o mască ângeréscă din al patimei vèrtej...

Iasi.

Petru V. Grigoriu.

Familia și căsătoria la grecii și romanii antici.

— *Schiță istorico-culturală.* —

Décă scrutăm viéța familiară a grecilor și romanilor antici, în tótă casa aflăm un altar și în giurul acestuia o familie. În tótă deminéța și séra se adună familia pe lângă altariul seu, ca să îndrepte cătră acesta rugăciunile sale prime și ultime. În decursul zilei — la timpul de mâncare — se mai infățoșau încă odată înaintea altariului, ca după rugăciune și *libație* — tornare de vin peste focul ce ardea pe altar — să împartă bucatele cu el. La tot faptul religios cântau împreună cântecele, cari le moșteniră dela protopărinți ca cel mai scump tesaur.

Afară de casă — fórté aprópe — eră un mormènt. Acesta eră locul al doilea al familiei. Aici se odihnau strămoșii mai multor generațiuni; mórtea nu i-a despărțit de cei vii. Ei și după viéța pămèntéscă au ramas în legătură și formau o familie nedespărțită cu cei viețuitori. „Membrii vii și morți — ai familiei — nu sânt mai departe de olaltă, decât casa de mormènt“. În unele zile hotărâte pentru cinstirea morților, cei viețuitori se adunau în giurul mormèntului familiar. Ei aduceau pomană morților: vin, lapte, pâne, póme și grâne. Pentru darurile aceste așteptau scut dela dènsii; i numiau dei, i rugau ca să aducă rod pămèntului, prisosință casei și virtute inimilor.

Principiul acestei familii vechi n'a fost numai iubirea, ci un ce mai puternic decât acesta: onorul religios al altarului și strămoșilor a împreunat pe membrii familiei vechi. Familia vechie a fost mai mult o însoțire religioasă, decât naturală. Vedem, că femeia numai intru atâtă eră considerată, încât ea prin ritul căsătoriei fu introdusă în onorul deilor familiari; că fiul abdicând de serviciul deilor familiari, seu eșind desubt puterea tatălui seu — nu se mai consideră; că un copil adoptat — de și nu eră consângén — prin cultul familiar deviniă fu adevèrat; în urmă, că rudirea și dreptul ereditar nu se regulă după nascere, ci după dreptul prin care cineva putea fi părtaș cultului familiar.

Limba grecéscă a avut un cuvènt fórté caracteristic pentru esprimarea familiei, acesta e: *ἐπίστοιον*, cel din apropierea altariului*. Familia a fost dar o cètă de persóne, care se rugă la acelaș altar și făcea pomene aceluiaș strămoși.

* * *

Între aședémintele produse de cultul familiar, cel dintèiu a fost căsătoria.

Onorul altariului (foculariului) și al strămoșilor n'a fost numai datoria bărbaților, în cultul acesta a luat parte și femeia; ca fètă în cultul tată-seu, ca soție în al bărbatului.

Décă se aflau doue familii învecinate, deii acestora erau deosebiți. Décă o familie avea fètă de măritat, acesta în copilărie luă parte la cultul tată-seu; la foculariul acestuia se rogă, jertfiă, în și de sèrbătóre il înfrumșetă cu flori și cununi, îl rugă, i mulțămia. Foculariul acesta eră deul ei. În cazul, când fiul vecinului cerea de soție fètă, nu eră vorba numai despre strămutarea casei și de zestre. Ea se despărțea de altariul strămoșesc, de deii și strămoșii copilăriei sale, i-ș strămută legea și alergă sub scutul altor dei necunoscuți — se pregătiă să adóre deii fiitoriului seu bărbat; pentru că în legea acesta o persónă nu se putea rugă la doue foculare, nici la strămoși de doue nêmuri.

Căsătoria pentru fètă eră un fapt serios, și nu mai puțin pentru bărbat; pentru că legea lor pretindea, că

„cine jertfesc la focular, acela trebuie să fie născut în apropierea acestuia“.

Apoi bărbatul sta de cuget a aduce străină la focalariul părintesc, cu care va împlini riturile cultului său, cărei va descoperi formele ritului și rugăciunile, cari sunt ereditățile familiei lui. Bărbatul n'avea nimic mai scump, decât chiar ereditățile aceste; adica deii, riturile, cântările și rugăciunile strămoșesci; aceste îl apăsau, îi promiteau avuție, fericire și virtute. Și el, în loc de a păzi acest scut puternic, voia s'aducă o femeie, cu care toate aceste să le împartă.

Din aceste vedem, cât de însemnată a fost la ei însoțirea prin căsătorie, și cât de necesarie era întrevinerea religiei la căsătorie. Feta nesmintit a trebuit introdusă în cultul, de care avea să se țină după măritat. Ca să poată fi preotă focalariului — cu care prin naștere nu avea legătură — a avut trebuință de *adoptare*.

Căsătoria a fost un rit sânt. Scriitorii greci și romani pentru exprimarea căsătorii întrebunțază niște cuvinte, cari însemnă „faptă religioasă“. Riturile căsătoriei au decurs mare parte înaintea focalariului familiar.

La greci ritul căsătoriei a consistat din trei fapte. Faptul întâu a decurs înaintea focalariului părintesc al fetei; al doilea a fost visita reciprocă; 3) er al treilea a decurs înaintea focalariului părintesc al feciorului.

1) În casa părintescă a fetei, tatăl sta încungiuat de familia sa și aducea jertfă în preința pețitorului. După jertfă descoperia feciorului, că el e învoit a-și da feta după el. Acesta descoperire era necesarie, pentru că feta fără deslegarea tatăl-sau nu se putea depărta dela focalariul părintesc, nici nu putea participa în cultul fiitorului sau bărbat.

2) Feta se conducea în casa bărbatului. Conducătorul de multe ori era însuși bărbatul. În unele orașe cu conducerea fetei se încredință un bărbat — îmbrăcat preotesc — pe care îl numiau „vestitor“. Feta de comun fu așezată în car; ea-și acoperia fața cu vâl alb și-și înfrumșetia capul cu cunună. Cununa se întrebunțază la toate riturile cultului. Vestimentul i era alb. Colorăa albă era cerința principală a îmbrăcămîntului, la orice faptă religioasă. Înaintea trăsorei se ducea faclie aprinsă, faclia nunții. Conducătorii, cari încunjurau trăsura, cântau *hymene*; după acest cântec se numia și ritul căsătoriei.

Feta nu pășia de sine în casa bărbatului sau. Se cerea, ca bărbatul să se prefacă cum ar fură-o, ca feta să strige și femeile cari erau de față aveau să arete, că vreu să apere mirăsa. Pote că prin acesta voiau să înțelegă sfiela fetei, sau — ce e mai de creșt — că femeia, care acuș avea să jertfescă la focalariul bărbatului sau, sciea, că ea la acesta de sine nu are nici un drept, ci se cere, ca deul de acărui focalar se apropie să o conducă așa dicend prin ore-care silă. Ori cum să fie, bărbatul după lupta prefăcută își îmbrătoșă mirăsa, și intră cu ea în casă, grigind, ca nu cumva picioarele miresei să atingă pragul ușei.

3) Ei se apropiu de focalar; mirăsa se conducea înaintea deului casei. Se stropia cu apă curățitoare, și atingea focul sânt. Mirii rostiau unele rugăciuni, după cari mâncau din colacul, pânea și pomele pregătite pentru acest scop.

Măncarea acesta — făcută înaintea focalariului, începută și terminată cu *libație* și rugăciune — aducea pe miri în legătură religioasă și în comunitatea deilor familiari.

Căsătoria romanilor, care în multe privințe sëmănă cu a grecilor, ca și a acestora a stat din trei fapte, din: *traditio*, *deductio in domum*, *confarreatio*.

1) Feta se depărta din casa părintescă. Deslegarea

— *traditio* — fetei desubt cultul familiar al părinților sei, și aici era o formalitate neincunjurabilă.

2) Feta se conducea în casa bărbatului sau. Era învățată cu vâl ca în Grecia, împodobită cu cunună și înaintea ei se ducea faclie aprinsă. În giurul ei se cântă o cântare sântă.

Conductul se opriă la casa mirelui. Aici se da miresei foc și apă. Focul era simbolul deului familiar, 3) er apa era apă curățitoare, care se întrebunțază de familie la toate riturile religioase. Ca mirăsa să poată intră în casă, mirele și aici trebuia — ca în Grecia — să se prefacă a o fură. Mirăsa era dusă prin mire peste pragul ușei — fără ca să-l atingă.

3) Mirăsa se conducea înaintea focalariului, unde locuiau Penatii, sau unde erau adunate iconele deilor și a strămoșilor familiari. Mirii aduceau jertfă, tornau vin peste altar, rostiau rugăciunile îndătinat și mâncau din „panis farreus“.

Rugăciunile și colacul mâncat înaintea altarului mijlociau legătura între bărbat și femeie. De acum ei deviniaz legati în acelaș cult. Femeia avea aceeași deii, aceleaș rituri, rugăciuni și sərbători ca și bărbatul.

Căsătoria a despărțit femeia de familia sa, a scos-o din toate relațiunile în care a stat ca fiica părinților sei. De aci înainte ea avea să jertfescă numai deilor și strămoșilor bărbatului, să aparțină familiei acestuia. Prin căsătorie ea se renascea. De acum avea să fiă fiica soțului sau — „filia loco“.

N. Bejan.

Somnul plantelor.

Intr'o frumoasă zi din săptămâna trecută, me preumbliam, cam pe la amieză, într'o câmpie presurată cu flori a căror colorie deschise păreau tot atâția ochi cari se uitau la mine. Trecui prin acelaș loc pe la șapte ore sêra; toți acești ochi își închisese pleoapele, aspectul vesel și viu al câmpiei dispăruse. Amendoue foile dela fie-care frunză se strinsese una lângă alta și foia dela mijloc le acoperia într'un mod protector. Spectacolul pe care-l aveam dinaintea ochilor este ceea ce s'a numit *somnul plantelor*.

Acest curios fenomen fu observat pentru întâia dată în India asupra tamaritierului de Garcias de Harro în 1567; apoi în 1581 de Val-Cordus asupra regliei, dar Linne fu acela care-l demonstră pentru prima oră. El, îl observă în grădina dela Upsal. Intr'o dimineață vèdù lotus în totă desvoltarea florilor sale; trecend din nou în timpul nopții pe lângă acesta plantă, îl observă, că flori e dispăruseră. Creșt mai întâu că ele fuseseră furate, dar observând de mai aproape, el vèdù că planta însăși își ascunsese florile. În curënd, el observă că în fie-care sêra foile vecine de flôre se inchideau, se apropiu și înfășurând flôrea o ascundeau.

Linné creșt, că fenomenul nu trebuia să se mărginescă la o singură plantă, și cu pasiunea învățatului, el se puse să petrecă nopțile în grădina sa cu o faclă în mână pentru a constată efectele. El recunoscu c'un mare numer de vegetale iau, când dorm, o atitudine particulară.

Aceste diverse pozițiuni ale plantelor în timpul nopții, botanistul șvedez le-a descris cu o rară pătrundere într'un memoriu celebru publicat în 1755 sub titlul de „Somnia plantarum“. Aceste pozițiuni diferă după cum foile sunt simple sau compuse. Linné credea că natura avusese de scop d'a pune plantele la adăpost de frig în timpul nopții.

S'a observat că starea hygrometrică a aerului și că variațiunile temperaturii nocturne și zilnice nu aveau nici o acțiune asupra orei când plantele dorm.

În adevăr, se vede fenomenul producându-se în sere a căror căldură este egală noptea ca și ziua. El trebuie deci să fie atribuit unei alte cauze.

De Candolle creșu, că lipsa de lumină îl producea și pentru a se asigura el făcu următoarea experiență: Luă niște plante a căror foi sunt dispuse să doarmă și le supuse la acțiunea unei lumini artificiale procurată prin două lămpi cari echivalau cu $\frac{5}{6}$ din lumina zilei fără soare și ecă ce observă:

Niște sensitive espuse la lumină în timpul nopții și la întunec în timpul zilei deschiseră și închiseră foile lor fără regulă fixă în cele dintâi timpuri, dar după câteva zile ele se supuseră noiei lor pozițiuni și-și deschiseră foile în timpul serei, care eră momentul când lumina începea pentru dânsese și ele se'nchideau din nou, care eră ora când începea noptea pentru dânsese.

El espuse apoi niște sensitive la o lumină continuă și constată că ele aveau, ca și în starea normală a lucrurilor, alternative de somn și de deșteptare, dar fie-care din periode eră ceva mai scurtă de cât de obicei. Espunând niște sensitive la o întunecime continuă, el vedu că și dânsese oferiau alternaive de deșteptare și de somn, dar foarte neregulate.

De Candolle n'a putut să modifice somnul a douee speciilor de Oxalis, nici prin întunecime, nici prin lumină, nici luminându-le la ore diferite de cât acele care le sunt naturale.

Se pôte, ăce dl Louis Figuier în invățata sa lucrare „Istoria Plantelor“, conchide din aceste fapte că mișcările somnului și a deșteptării sunt legate c'o dispozițiune de mișcare periodică inerentă vegetalului, dar care este pusă în activitate numai prin acțiunea stimulentă a luminei, care lucrăză c'o intensitate deosebită asupra diferitelor vegetale, așa în cât aceeasi doasă de lumină produce rezultate deosebite asupra feluritelor speciilor.

Dl Victor Pompilian, într'un articol foarte bine scris, publicat de curând în „Revista științifică“, a trecut în revistă diferitele genuri de plante după dispozițiunea lor mai mare sau mai mică ce au pentru somn. Pentru dânsul, Gramineele nu au un adevărat somn. Cicórea, ăce el, pare a nu ave nici o flóre în timpul nopții. Carduaceele se închid puțin sau mai de loc. *Diosphoteea fluviatilis* este atât de sensibilă la umbră, în cât se închide îndată ce un nor trece pe dinaintea soarelui. Printre Solanee, există o specie numită *Nicotina noctiflora*, care nu se deschide de cât noptea. Cacteele au flori diurne și nocturne. La leguminoase se vede, că acele care sunt prevădute cu frunze simple sunt lipsite de somn; din contra, toate leguminoasele cu foi compuse dormind foarte bine, sunt acele cu frunze coriace.

Din numeroasele și interesantele sale observațiuni, dl Pompilian conchide că frunzele care oferă o mișcare caracteristică de somn sunt în genere frunzele compuse; frunzele tinere n'au nici odată o mișcare de somn; frunzele coriace sunt în acest din urmă cas. Acest fenomen de mișcare nu este limitat numai la frunze, dar el este propriu frunzelor chiar și la ore-cari vegetale el este întovărășit de schimbări de colóre în flóre.

Aceste diferențe în influința sustragerii artificiale a luminei asupra plantelor au fost studiate într'o minunată speriință făcută la grădina botanică dn Montpellier de dnii Planchon frați în timpul eclipsei solare aproape totală din 18 iuliu 1880.

Plantele fură influințate în mod deosebit, unele nu manifestară nici o schimbare în starea lor, altele presintară niște schimbări foarte sensibile; vom cită printre plantele care și-au închis florile supt influința eclipsei, *mameđaria cetosa* și printre acele care n'au fost impresionate, *iniribilis lalappa*. Plantele cu frunze com-

puse, precum de exemplu *amorpha fructuosa*, a cărei frunzișore, rădicate în timpul zilei, aternă în jos în timpul nopții, au fost toate impresionate de eclipsă, precum și plantele cu frunze compuse a căror frunzișore stau rădicate în timpul nopții și în timpul zilei precum *accacia lulibrizim*.

Cât despre *sensitiva*, pe care ei se așteptau s'o vedă închidându-se în timpul eclipsei, ea n'a fost de loc impresionată, precum și douee accacia a căror somn este de obicei foarte caracterizat în timpul nopții.

Acăsta dovedesce, ăce dl Louis Figuier, că esperimentațiunea în fiziologia vegetală este lucru foarte greu și că natura nu ne lasă să-i descoperim secretele cu înlesnire.

Dr. E. D.

Descoperiri și invențiuni nouee.

Telefonia sub-marină. S'au făcut la Havre speriințe de telefonie sub-marină de cel mai mare interes. Noul club Sains-Adresses posedă un aparat cu care s'au făcut aceste speriimente. Eră vorbă d'a se sci decă transmisiunea se pôte face tot așa de lesne pe sub apă ca pe uscat. Pentru acăsta s'a pus pe vapor un cablu strins în formă de colac și îl desfășurau pe măsura ce vaporul se depărtă dela mal. După ce ajunse la o depărtare destul de mare, se aședă un aparat și se stabilă comunicația. S'a putut constată că funcționarea sistemului eră perfectă și că sunetul se transmitea cu mai multă precisiune și ușurință de cât la aer. Acăsta nouă aplicație a electricității va fi bogată în rezultate. Este absolut de trebuință ca vasele care se află în port să pôte comunica cu ușurință cu uscatul. Dar, în actuala stare de lucruri, ele nu pot să se serve de cât cu semnalele codului internațional, niște semnale anevoioase la o distanță mare și peste puțină pe timpuri furtunose. Cu telefonia sub-marină, dispăre ori-ce inconvenient. Este vorba d'a se aședă un vas în mare și pe acăsta să se instaleze aparatul principal, legat printr'un cablu de semafor. Vasele din port se vor duce la vasul în cesiune și vor pute, prin acest mijloc, să întrețină o adevărată conversație, fie cu autoritățile maritime, fie cu armatorii lor.

Antropometrul. Un Italian a inventat de curând un aparat foarte ingenios, care permite să se ia unui soldat toate măsurile trebuitoare, dela încălțăminte, până la chipiu. Acest aparat, foarte simplu, face să se îndeplinească cu multă repeđiciune una din operațiunile cele mai complicate ale mobilizării, adeca îmbrăcarea ómenilor chemați sub arme. Antropometrul a fost încercat înaintea unei comisii militare, președute de cătră generalele dn San Germano, comandant-șef al divisiunii dn Roma; șese-deci de ómeni dintr'un regiment de infanterie și trei-deci de bersaglieri au fost măsurați cu ajutorul a doi antropometri. Măsurile fiind notate, ómenii au fost, în mai puțin d'o oră, îmbrăcați și trecuți în revistă de cătră generare.

O însemnată descoperire archeologică. Acum câteva luni, ingeniarul germán Sester a descoperit în Asia mică un monument funerar colosal, aședat pe vârful unui munte, la douee mii metri d'asupra nivelului mării. Doctorul Puchstain, însărcinat de Academia dn Berlin să examineze acest monument, care se află într'o stare foarte bună de conservare, a constatat, după o inscripție grăcă care ocupă patru-deci metri pătrați pe stâncă, că acăsta este mormântul lui Antioh, înteuil rege al Comaginei, mort în anul 73 înainte de era noastră. În stâncă sunt tăiate opt-deci statue colosale, unele represintând pe ădei, altele pe regii Persiei până la Darius Hystaspe, din care se coboră acest Antioh.

Gândul și Inima.

„Gândul“ și „Inima“ erau doi frați gemeni. S'au trezită pe lume fără părinți, crescuți de o mamă vitrigă — „Natura“. „Inima“ eră mai statornică, er „Gândul“ mai fluturatec. Din cea mai fragedă copilărie, frații se iubiau așa de mult, încât nu puteau trăi un singur moment despărțiți unul de altul. Tot ce sciea „Gândul“, sciea și „Inima“ — și amândoi erau nesciutori. Mama lor — „Natura“ le dădu într'un cerc numit al mărginirii tot felul de jucării, hotărîndu-le să nu facă un singur pas în nemărginire...

— Cât timp nu veți trece cercul mărginirii, copiii mei, veți fi fericiți împreună!

Aceste erau vorbele „Naturei“ și copilașii trebuia să le asculte. De aceea ei își găsiu desfătare în jocuri despre care ei singuri nu-și dădeau samă. Țiua alergau voioși peste câmpuri înflorite. „Gândul“ alergă după fluturi, pe care-i prindea din fuga mare, er „Inima“ mai liniscită, culegea flori ornate de toate culorile ca și ea de toate calitățile. Noptea, somnul i cuprindea, în brațele sale binefăcătoare. Câtă nevinovăție eră în jocurile lor țiua și câtă dulcătă în somnul lor noptea!

Intr'o Ți „Gândul“ se hotărî să trecă dincolo de cercul mărginitului și să facă câțiva pași în nemărginire.

— Nu te duce, frățiore! Nu-ți aduci tu aminte, că mama — „Natura“ ne-a spus ca să fim fericiți împreună?!... Ș-apoi vrei să me lași singură „Gândule“?!

— Dar me voiu întorce în curând înapoi. Fii liniscită, soriōră!

— Ah! Nu te duce „Gândule“!

Zădarnic își perdea vorbele bieta „Inimă“, căci neastempăratul „Gând“ trecu cercul mărginirii. Intăiașidată se depărtă mai puțin, pe urmă mai mult și încetul cu incetul începū „Gândul“ a se face mult mai aventurier și mult mai vorbareț de cât în trecut. Eră un curier neobosit și totdeuna aducea vești noue, pe care le povestia „Inimei“. Cu cât „Gândul“ se depărtă mai mult, cu atăta aducea mai multe noutăți pentru statornică și nesciutōrea lui soră.

— Ah „Gândule“! Mai lasă-me în pace cu poveștile tale! — țise într'o Ți „Inima“ nestatornicului ei frate. Dar acesta nu mai contenia. Țiua întregă nu-i ajungea și de aceea deșteptă noptea din somnul cel mai dulce pe sora lui și-i spunea mereu noutăți care de care mai bizare.

Odată „Gândul“ cel vecinic rătăcitor se 'ntâlni c'un copil așa de frumos și așa de încântător, încât nu se putū stăpăni să trecă pe lângă dănsul fără ca să-i țică:

— Cum te numesci copile, căci eu me numesc „Gândul“?!

— Și eu me numesc „Amorul“, frate „Gândule“, — response copilul ce-l încântător.

Ce-i drept, „Amorul“ eră mai frumos de cât și l'ar putē inchipui cineva. Totdeuna cu un zimbet plăcut pe buze și cu raze săgetătōre în ochi. Și când vorbea, atăta farmec atrăgător avea în vōcea sa, cât ar fi putut fermeca și înapoi în lume întăta.

— Vino cu mine „Amorul“. Am o soră nevinovată și nesciutōre. Noi trăim în altă lume singuri. Tu vei fi al treilea frate și cel mai scump tovarăș al singurătății noastre!

Și s'a pornit „Amorul“ în lumea în care trăiau numai „Gândul“ și „Inima“. Dar n'a băgat de samă nenorocitul „Gând“, că după noul lui prietin venia un lung cãrd de dușmani ce se ascundeau de vedere. Și intrară cu toți în mărginire. Frumōsă limbă sciea „Amorul“! N'ar fi putut cineva sta nesimțitor la dulcile lui vorbe și promisiuni. Dar „Ura“ — o femeie despletită, care urmăria „Amorul“ pas cu pas — vorbea cu totul în altă limbă. Sērmana „Inimă“! Ascultă și pe unul și pe altul, dar nu sciea cui să credă.

— Ah „Gândule“, „Gândule“! Cine te-a pus să-mi aduci musafiri?!

Dar „Gândul“ nu response nimic, căci n'avea ce să respondă, er bieta „Inimă“ se lasă a fi trasă pe rënd în curentul acestor străini, cari din musafiri se facuseră ómeni de gasdă. Pe când „Amorul“ se luptă cu „Ura“, „Melancolia“ — o femeie vecinic posomorită — ținea „Inima“ de vorbă.

* * *

Singura femeie, care mai voia binele „Inimei“, eră „Mângăerea“. Avea un glas așa de dulce acēta femeie, încât „Inima“ uită pentru un moment toate chinurile. Totdeuna stingea focul în care se consumă „Inima“ cu o apă mult bine făcătōre, pe care o scotea din doue isvōre și care se numia „Lacrimi“. Dela o vreme „Amorul“ și „Ura“ dispărură, dar „Gândul“ tot povestia „Inimei“ povestea trecutului.

— Ah „Gândule“! Mai contenesce cu poveștile tale! Tu ai fost și ești totă pricina nenorocirilor mele!

Dar „Gândul“ nu voia să bage în samă rugămintile surorii sale. Numai „Melancolia“ venia dese ori și ținea „Inima“ de vorbă — ca de obicei.

Intr'o Ți isvōrele „Lacrimilor“ secară, er „Mângăierea“ dispărū țicend:

— Nu mai pot face nimică!

Atunci „Natura“, mai milōsă, trimise pe una dintre servitōrele ei — „Mōrtea“ — însărcinând'o ca să despărtescă „Inima“ de „Gând“.

Cu câteva momente mai nainte „Deșertăciunea“ veni să spue și „Inimei“ și „Gândului“, că ea este stăpāna tuturor și că „Amor“, „Ura“, „Melancolie“, „Lacrimi“, „Mângăere“ și tot ce vėduseră și încercaseră în viețā, nu eră de cât tot ea, dar sub deosebite forme!

Ioan N. Roman.

Suferințe tantalice.

— Veți ilustraținea de pe pagina 149. —

Cine nu cunoșce pe Tantal din mitologia greacă, pe acel nenorocit, care a fost condamnat de cãtră ței la fōme și sete vecinică? Și cu câtā rafinerie s'a executat acēta sentințā! El sta în apă și totuș nu putea bē; pōmele aninau deasupra capului seu și totuș nu putea mănca nici una, căci ori de câte ori se 'ntindea la una, aceea dispărea.

Asemene suferințe trebuie că are și pisica din ilustraținea noastră. Ea vede șōrecii cum sar în pregiurul ólei cu lapte și cum se ospetēzā bine din strugurii mustoși... par că nici n'aru observā pe infricōșata dușmanā a lor, care le privește cu atāta induiōșare.

Ah! ferēsta! Ce om grozav a fost acela care a inventat-o! A vedē bucatele aceste bune și totuș a nu

E drept, că numai o săritură și densă ar pute s'ajungă în mijlocul lor. Dar ea scie, că atunci ar trebui să spargă ferésta, asta ar face sgomot și șórecii ar fugi.

Remâne dar afară, inghițénd la noduri seci și suferind chinuri tantalice!

I. H.

Literatura si arte.

Scrisorile dlui Ioan Ghica către V. Alecsandri. Volumul cu acest titlu, apărut zilele din urmă, ne-a pricinuit o emoțiune din cele mai plăcute. Răspândite în „Convorbiri”, aceste scrisori atrăseseră atențiunea generală; adunate într'un volum, ele vor umple orele libere ale iubitorilor frumosului. De și despărțiți pe terenul politic, acești doi ómeni au ramas uniți prin amintiri comune și simpatii adânci, prin inteligența și iubirea binelui. Păstrând în amicițiia lor suflarea clasicismului, ei au eșit din banalitatea zilnică și și-au urmat corespondența fără intrerupere, găsind în trecut mari amintiri, în prezent multe cestiuni, în viitor mari speranțe demne de condeiul lor. Amintiri, cugețări, speranțe, étă fondul corespondenței.

Teatrul Național din București. În sâmbéta trecută s'a represintat piesa „Dama cu camelii” de A. Dumas, în beneficiul dnei Ar. Romanescu și pentru debutul dlui V. Hasnaș. „Românul” felicitează scena dramatică pentru buna achizițiune ce a făcut în persóna dlui Hasnaș. Dsa pare că a înțeles destul de bine, că simplul în artă trebuie să fie ținta unui adevérat artist. Dl Hasnaș are multă suplețe și distincție, doué calități cari se observă la pré puținii actori. Afară de acesta, are simțiment, și publicul — care a primit cu recelă pe debutant din cauza simplității cu care a interpretat rolul — a fost silit să-l aplaude, la a doua represintare, în scenele pasionate din actul al IV-lea. Direcțiunea teatrală, după cât ni se spune, e în căutarea unui amarez de scenă, de care e lipsită de câțiva ani. Ocasia e favorabilă și ne vine să credem că va profita de densa. Negreșit, dl Hasnaș nu e încă un artist; credința noastră însă e că va deveni. Dna Romanescu a avut un beneficiu frumos, cum se convenia unei artiste care de câțiva ani dá necontentit probe de muncă și talent.

Carmen Sylva unguresce. „Jehovah” poema filosofică-religióasă de Carmen Sylva, a eșit în traducere ungurescă făcută de dl Ioan Goldiș, profesor de limba și literatura română la liceul din Arad. Traducerea e făcută în prosă Broșurică e tipărită elegant. Prețul?

„Viitorul” din Budapesta ș-a schimbat redactorul. Cel de până-acuma, dl Zamfiriu M. Rozescu, fiind necesitat din cauze familiare a părăsi Budapesta, dl dr. Corneliu Diaconovich a primit redacțiunea.

Diare noué: „Alarma” se numescé un nou diar politic, care a apărut la Ploesci; „Bomba”, diar satiric, a reapărut la Iași; „România” este titlul unui alt diar politic apărut la București, în locul diarelor „Timpul” și „Binele Public”, contopindu-se ambele partide într'una.

C e e n o u ?

Sciri personale. Dl Ioan Slavici zilele aceste se va mută din București la Sibiu, unde fu angajat pentru partea literară a diarului de tóte zilele, care va apăre acolo sub redacțiunea dlui Nicolae Christea. În curénd vom publică și noi o novelă de dl Slavici. — Pr. Ssa Ioan Popas, episcopul de Caransebeș, a trimis 50 fl. Asociațiunii pentru spriginirea invéțăceilor și sodalilor români meseriași în Brașov, care l'a ales mem-

bru onorar. — Dșóra Bârsescu, precum aflăm din diarele vieneze, se află érăș mai bine, în cât în curénd va pute să jóce pe scenă. — Dl dr. Ioan Moga, medic în Sibiu, colaborator al nostru, a făcut zilele trecute o operațiune fórté bine reușită asupra dlui Axente Sever. — Dl Emilian Bogdan a obținut diplomă din sciințele agronomice la universitatea din Halle-Wittenberga în Germânia, totodată și un premiu de 30 marce pentru o lucrare a sa. — Dșóra Elena Teodorini a avut în teatrul din Madrid un beneficiu din cele mai strălucite; scena a fost acoperită cu flori, i s'au oferit daruri princiare.

Academia Română. Vineri, la 16/28 marte ora 1 p. m. Academia ținu ședința publică. Dl V. Alecsandri ținu o conferință asupra opului dlui Ion Ghica intitulat „scrisori” adresate dsale. Dl Gr. Stefanescu ceti o relațiune asupra coleopterelor din România.

Mișcări electorale române. În urma apelului comitetului electoral permanent din Sibiu, constituirea comitetelor electorale se urméză în mai multe părți. Așá s'a făcut séu se va face zilele aceste la Turda, Făgăraș, D. S. Martin, Deva, Arad, S. Regin și 'n alte locuri. În Biharia comitetul central și președinții cercuali s'au ales încă asta érnă pe timpul alegerilor municipale. În unele locuri s'au ales și membrii pentru conferința generală din Sibiu, care — precum auđim — se va ținé și de asta dată în luna lui mai. În comitatul Turzii s'au ales pentru conferința din Sibiu dnii: George Barițiu, dr. Ioan Rațiu, Nicolae Solomon, Nicolae Tamaș, Ioan Molnariu, Petru Iacobescu.

La conferința din Budapesta a „partidei române moderate” luară parte, după „Viitorul”, următorii domni: Avram Berlogia (Budapesta), Vasiliu Beleş (Arad), Mihail Beșan (Lugoș), Demetriu Bonciu (Arad), Ludovic Ciato (Blaș), Ales. Cornia (Biserica alba), Dionisiu Cadariu (Belint), Georgiu Constantini (com. Arad), A. Cimponeriu (com. Severin), D. Cimponeriu (Budapesta), Sigismund Catoca (com. Satmar), Damian Dragonescu și Ioan Dragoș (Budapesta), Dr. Corneliu Diaconovich (com. Caraș), dr. Alesandru Grama (Blaș), dr. Iosif Gall (com. Timiș), Iosif Hosszu (Budapesta), Lad. Pop Harșan (Sibiu), Demetriu Ionescu (Budapesta), Lazar Ionescu (Arad), dr. Atanasiu Marienescu (Bpesta), Adam Mihailoviciu (Lugoș), Carol Orbonaș (Budapesta), Petru Opris (Timișóra), Samuil Poruț (Budapesta), Teodor Papp (Lugoș), Sigismund Popp (Budapesta), dr. Ilarion Pușcariu (Sibiu), Ioan cav. de Pușcariu, Iuliu cav. de Pușcariu (Budapesta), Alesiu Popescu (com. Caraș), Miron Romanul (Sibiu), Atanasiu Raț (Timișóra), Gerasim Raț, Georgiu Stupa (Budapesta), Ioan Suciú (B.-Comlos), Georgiu Szerb (Budapesta), Silviu Suciú (Budapesta), Leontin Simonescu (Lugoș), Iulian Schelegian (Budapesta), dr. Adam Têran (Budapesta), G. Véghsó (com. Bihor), Gerasim Venter (Arad), Aloisiu Wlád (Budapesta), și alții.

„Albina”, institutul de credit și de economii din Sibiu, a ținut adunarea sa generală în 28 marte sub presiunea președintelui Societății dl Iacob Bologa. Din raportul cetit de directorul executiv dl Visarion Roman aflăm, că în anul 1883 tóte operațiunile institutului au luat o mare extensiune, ére vinutul brut a ajuns la o cifră ca nici odată în trecut, la 183,850 fl. 41 cr. Dar dividendă nici acum nu va pute fi mai mare, căci anul 1883 a adus și greutăți mari: s'a introdus legea conform căreia a trebuit să se plătescă o contribuțiune de 10% dela interesele depunerilor ceea ce a micșorat cu aprópe 2300 fl. profitul curat; a doua greutate a fost, că bilanțul special al sucursalei din Brașov a încheiat cu o pierdere de 2838 fl. 71 cr.; a treia greutate s'a produs prin oferirea capitalelor în mai mare măsură, de cum se puteau întrebuintă în sfera operațiunilor.

Din toate rezultă, că profitul curat este de: 39,039 fl. 18 cr. Această sumă s'a împărțit astfel: ca dividendă 30,000 fl. adică 10% de acțiune, pentru fondul de rezervă 2403 fl. 92 cr., ca tantiemă pentru consiliul direcției 3846 fl. 26 cr., pentru fondul de pensii al funcționarilor institutului 2067 fl. 83 cr., pentru scopuri de binefacere 721 fl. 17 cr., și anume pentru înființarea unei reuniuni române de agricultură 200 fl., reuniunii femeilor române din Sibiu 221 fl. 17 cr., reuniunii femeilor române din Abrud 100 fl., Alumneului Național din Timișoara 100 fl., Reuniunii române de cântări din Sibiu 50 fl., Reuniuni pentru înfrumșetarea orașului Sibiu 50 fl.

Veselia Bucureștilor. Renumita artistă franceză, Celine Chaumont, a dat în săptămânile trecute o serie de reprezentații în teatrul Național din București. O lume întreagă — scrie cronicarul „Românului” — se bătea pe la ușile teatrului pentru a pute căpeta un loc. Tot era închiriat de mai multe săptămâni și mulți s'au întors flămâzi pe acasă. Loja regala era ocupată de regele și regina; grațioasă suverană, care posedă în perfecție limba franceză, ridea și aplauda mult. Duminică seara clubul regal a dat o serată musicală, unde au fost poftiți mai mulți artiști franceși. Între cei vișiți erau și dnl V. Alecsandri, Ioan Ghica. Dna Celine ș-a încheiat reprezentațiile printr'un beneficiu, la care însă s'a adunat lume mai puțină. Jockey-club a trimis beneficiantei o broșă de briliant și un mare buchet de flori. Reprezentațiile aceste au făcut să cam înceteze seratele prin lume.

Conferințe literare în București. La „Ateneul Român” joi în 15/27 martie la 8 ore seara dl C. Dimitrescu, deputat și profesor de estetică la universitatea din Iași, ținu o conferință despre „Prețul vieții”; duminică la 18/30 martie dl Angel Dimitrescu vorbi despre poetul Bolintinean; marți la 20 martie (1 aprilie) dl Marian vorbi despre „Noua generațiune”.

Intrunirile literare din Brașov. Joi la 3 aprilie dl dr. N. Pop continuă conferința sa din Istoria Românilor, dl Ioan Socaciu întrețin publicul despre un obiect din economia națională, er dșora Elena Perșenar ceti „Legenda rënduniceii” de V. Alecsandri.

Plugarii români din Marghita-mare, comitatul Torontal, înființară un cor vocal, care s'a și produs cu efect. Meritul înființării este al învățătorului Alesandru Jebelian. Este de însemnat, că corul a fost instruit de coristul-plugar V. Manea din Chiseteu. Notăm cu bucurie acest nou semn al inteligenței poporului nostru și chiamăm atențiunea învățătorilor noștri, ca să înființeze și în alte locuri asemenea coruri!

Prelegerile publice în Cernăuți, arangiate de Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, se continuară marți în 20 martie (1 aprilie.) Cu asta ocaziune dl profesor Ioan Bumbac vorbi despre „Dominațiunea Goților și a Gepizilor în Dacia Trăiană și influința limbei lor asupra limbei daco-române”. Un public frumos asistă la acesta conferință interesantă.

„Transilvania”, banca generală de asigurare mutuală în Sibiu, va ține adunarea sa generală în 6 aprilie. Obiecte: 1) Darea de sēmă despre afacerile anului 1883 și bilanțul anual. 2) Raportul comitetului de revisiune. 3) Întregirea consiliului administrativ. 4) Propuneri incurse. 5) Sortiri de obligațiuni ale fondului de întemeiere.

Facultatea de medicină din Iași. Profesorii universității de Iași au ținut un consiliu universitar spre a se consfătuți asupra demersurilor de făcut pentru a nu se desființea facultatea de medicină, desființare votată în curēnd de cameră. După o discuțiune la care luară parte mai mulți dnl profesori, s'a decis, dice „Liberalul”, a se numi o comisiune care să mērgă la Bu-

curești și să stăruieșcă pe lângă guvern și pe lângă corpurile legiuitoare, pentru ca să se menție facultatea de medicină din Iași. Decanul facultății de medicină a trimis ministerului de instrucțiune publică un tablou arētând numele și numărul elevilor cari au frecventat acesta facultate, precum și titlurile în virtutea cărora au fost primiți. Din acest tablou reiese, că facultatea, dela înființarea ei, a primit 22 de bacalaureați, 25 de elevi cari n'aveau de cât 7 clase și 32 cari n'aveau de cât 4 clase gimnasiale. Numărul actual al elevilor nu e de cât de 25.

Istoria teatrului din București. Persoanele care ar posedă documente scrise seu tipărite relative la istoria Teatrului național din București sânt rugate să binevoieșcă a se încredința redacțiunii „Românului”, spre a se lua numai copie după dēnsele. Aceste documente ar fi de mare necesitate unei persoane care se ocupă în acest moment cu scrierea istoriei Teatrului național.

Universitatea din Cernăuți. Primum din Cernăuți programa cursurilor ce se vor ține în semestrul de vēră al acestui an la universitatea din acel oraș. Printre cursuri găsim și limba română, pe lângă cele dela facultatea de teologie, doue la facultatea filosofică: „Istoria limbei și a literaturii române în vēcul al 18 și al 19-lea”. „Viēta și scrierile lui Miron Costin”, amēndoue de dl Ion al lui G. Sbiera. Universitatea a fost frecventată în timpul semestrului de ernal 1883—1884 de 283 de elevi, dintre cari 112 Germani, 105 Români, 36 Ruteni, 26 Polonesi, 2 Unguri, 1 Ceh, 1 Armean. După facultăți, Români se impart astfel: 57 la facultatea teologică, 32 la cea juridică, 14 la cea filosofică și 2 la farmacie.

Sciri bucureștine. Delegații societăților germane au ținut o intrunire în scopul d'a se consvātuți asupra primirii ce trebuie să facă moștenitorului detron Rudolf și soției sale, pe timpul când vor vizita Bucureștii. — *Aniversarea proclamării regatului* fiind salutată de țera întreagă, numeroșe felicitări au fost primite la palat. — *Colonelul Sachelarie* șeful statului maior al corpului I de armată a ținut sâmbētă conferință în cercul militar, asupra organizării honveților unguri.

Mulțămită publică. Budapesta, 1 aprilie 1884. Societatea literară „Petru Maior” a juniunei române din Budapesta, în urma ofertelor intrate cu ocaziunea se ratei literare-musicale ce a ținut la 15 martie a. e., își ține de plăcută catorie a da espresiune mulțămitei sale acelor prē stimabili domni cari au binevoit a le contribui, și anume: Esc. Sale dlni Miron Romanul arhiepiscop și metropolit gr. or. 25 fl., Alesandru Farra consul român 20 fl., Nicolae Popea arhimandrit și vicariu arhiepiscopesc 5 fl., Ioan cav. de Pușcariu septemvir 10 fl., dr. Iosif Gall deputat dietal 50 fl., Vin. Babeș 10 fl., George Mocioni 15 fl., Alesandru Mocioni 10 fl., Eugeniu Mocioni 10 fl., Ioan Vornica major ces. reg. 20 fl., Samuil Poruț consiliar ministerial 10 fl., Atanasiu Cimponeriu jude la tabla reg 5 fl., Iuliu cav. de Pușcariu 10 fl., George Stupa farmacist 5 fl., dr. Ilarion Pușcariu protosîncei arhiepiscopesc și asesor consistorial 1 galb., D. Dragonescu 5 fl., Teodor Pop proprietar în Lugos 10 fl., Gerasim Raț 5 fl., George Szerb deputat dietal 5 fl., Dimitrie Ionescu 5 fl., Lazar Ionescu 5 fl., dr. Carol de Thorma profesor la universitate 5 fl., D. Bonciu notariu public în Arad 5 fl., L. Simonescu deputat dietal 3 fl., Dimitrie Mihailescu agent român 3 fl., Beleș 3 fl., Dr. Alesandru Grama profesor de teologie în Blaș 3 fl., Ioan Poruț secretar la consulatul român 2 fl., dr. Atanasiu Marienescu jude la tabla reg. 2 fl., Ioan Suciu 2 fl., Stefan Suciu 2 fl., Stefan Popoviciu 2 fl., George Popoviciu 2 fl., Gerard Venter 2 fl., dr. Constantin Radulescu 2 fl., V. Hangan

advocat 1 fl., Cadariu 1 fl., Schelegian 1 fl., Ioan Dragoș 1 fl., Adam Mihailoviciu 1 fl., Remus Roșca rigoșant în drept 1 fl., George Chiein drd în drept 1 fl., N. N. 1 fl., H. H. 1 fl. Repetind mulțămăta societății noastre: profităm cu plăcere de ocaziunea de a ruga pe numiții oferenți să binevoiescă a primi asigurarea osebitei stime ce le-o păstrăm. *Dr. G. Crenicean* președ. *Gerasim Sêrb* secret.

Victor Hugo publică prin diarele franceze următoarea scrisoare: „Brasilia declară, că sclavia a fost desființată. Acesta este scirea cea mare. Sclavia însemnează, că omul înlocuiesce animalul prin omeni. Inteligența omenescă ce mai poate rămâne în om. în urma acestei vieți dobitocesci, aparține aceluia domn după a cărui voință și dispozițiune trebuie să lucreze sclavul. Din această rezultă niște relațiuni înspăimântătoare. Brasilia a dat sclaviei o lovitură otăritore. Brasilia are un împărat care este mai mult ca un împărat; este un om. Mergă el numai așa înainte. Il felicităm și-l onorăm. Mai înainte d'a se sfîrși acest secol, va peri sclavia de pe lume. Libertatea este o lege a omenirii. Constatăm într'un cuvânt situațiunea: barbaria se dă napoi, civilizațiunea merge înainte. *Victor Hugo.*“

O esoposițiune de copii. O esoposițiune de copii la Paris, spune dl Jules Claretie în „Le Temps“ din 21 martie, ecă lucrul de care vorbește totă lumea în acest moment. Până acum, spune dl Claretie, noi am iubit pe copii în mod discret; am menținut pe noii născuți în penumbra legănelui. Acum s'au schimbat lucrurile. Nu dic, că emulațiunea, amorul propriu, mândria mamei seu a doicei nu vor produce miruni. Ambițiunea d'a vedea pe copilul ei premiat, va face pentru multe mame din vécul al nou-spre-decelea ceea ce predicele lui Rousseau făcuse pentru acele din vécul al opt-spre-decelea. Mamele nu vor mai visă de cât copii groși și grași, laureați dela nascere chiar. Ele nu-și vor pune altă întrebare de cât acesta: „Cât cântăresce?“

Femeile din Japonia. Dintr'o lucrare apărută acum asupra Japoniei, estragem următoarele date: „Obiceii favorit al femeilor, d'a-și tăgădui adevărata vîrstă, adeca d'a o face mai mică, este considerat în Japonia ca o crimă, care atrage după sine c pedepsă aspră. Ceva mai mult, pe aici domnesce impunerea d'a-și arătă vîrsta prin port. Până la nouă ani, fetele sînt legate în giurul capului cu un vîl roșu; îndată ce au ajuns la vîrsta d'a putea fi măritate, li se pun ace de argint în cap, și numărul acestora arătă câți ani au peste vîrsta de cinci-spre-dece ani. O veduvă, care dorcesc să se mărite din nou, pune un ac mare negru în pîr; ăr aceea care voiesce să păstreze credința repausatului, pîrtă pîrul peptenat lins și atîrnînd în jos“. La acesta espunere, dl Savigne adaugă următoarele observațiuni: „Da, acele arătă numărul anilor, dar Japonezele sciu să le ascundă atît de bine, în cât n'am putut vedea nici odată mai multe ca trei; ăr toaleta vedurilor neconsolate, n'o cunosc de cât din descriere“.

Pentru medicii de secs femenin. Refusul femeilor indiane, d'a se lăsă să fie căutate de medici bărbați, a provocat o agitațiune al cărei scop este, d'a face pe femeile care cunosc medicina să se ducă în Indii. În Bombay au fost subscribe în acest scop 50,000 rupii și un ore-care dl Cama a dăruit 12,000 livre sterlinge pentru înființarea unui spital pentru femei și copii, în care nu vor trebui să cureze de cât medicii de secs femenin.

✓ **Necrolog.** *Stefan Ioanovici*, advocat în Budapesta, deputat al congresului gr. or. român bisericesc din Sibiu, al sinodului diecesan din Caransebeș și membru

al sinodului protopresbiteral din Făget, a încetat din viață în Budapesta la 25 martie în etate de 34 ani, jellit de părintele seu Alesandru Ioanovici protopresbiter gr. or. în Jebel lângă Timișoara, de soru-sa Agralina și de numeroși consăngeni.

Ghicitură de cifre

de *Veturia Lazar Purcarefican.*

1.10.24.8. 11.22. 14.6.0. 21.10. 11.10.24 8.15.10. 11.22 10,
24.14. 11.10.6 17.1.6.14. 1.22. 10.15.22. 22.10.
11.10.6. 7.15.14.11.5.17. 17.6. 24.1.10.24.0.10.0.5.15 :
7.10.0.10. 2.22.15. 5.1.18 6. 0.15.14.2. 14.17.5.15 ?
0.5.0.10.6. 11.10,24.8.15.10. 17.5. 10.8.11.6.15,
1.10. 17. 14.24. 7.6.15. 8.2. 0.15.10.24.8.10.7.6.15 ;
7.15.10.9.22.8 10. 6. 22.10. 17.6. 17.14.3.0.6.15.22,
17.22. 11 6. 6.24.17.2.6 15.22. 0.5.0. 6.14.3.6.15.22.
6. 12.14 21.1.10.24.

Terminul de deslegare e 16 aprilie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitoareii din nr. 11 :

Din „Fericirea mea“ numai ea mai lipsesc.

Deslegare bună n'amu primit dela nimene.

Poșta Redacțiunii.

Daci M. P. Am primit. Se vor publica în curînd.

Sucera. A fost pagubă a depesă, că tot nu se publică.

Cernauti. Bucovina nu aparține țărilor de cari se va ocupa dl Jókai în etnografia proiectată de moștenitorul de tron. Acea parte se va redacta în Viena.

Dlui Gr. M. Nu se admit.

Călindarul săptămănei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminică	5	6	(†) Buna Vestire	5 30	6 35
Luni	26	7	Sob. Arch. Gavril	5 29	6 36
Martî	27	8	Cuv. Matrona	5 27	6 37
Mercuri	28	9	Cuv. Stefan și Harion	5 26	6 39
Joi	29	10	Sf. Mart. Vasilie	5 24	6 40
Vineri	30	11	Păr. Ioan Scărariul	5 22	6 42
Sâmbetă	31	12	Sf. Ipatia	5 20	6 43

Duminică 5-a în pasesimi, Evang. dela Marcu c. 10 v. 1, a inv. 9.

Invitare la prenumerațiune.

Treiluniul prim, ianuarie—martie, se ncheie cu nr. 13. Rugăm pe aceia, a căror abonamente espiră acuma și vreu să aibă foia noastră și mai departe, să binevoiescă a ne raspunde în 8 zile prețul de prenumerațiune. Fără bani nu se poate trimite foia nimenuia. Cei ce nu vreu să mai fie abonați la foia noastră, sînt rugați a ne innapoiă numărul viitor, ca să-i ștergem din registrul abonaților noștri.

Totodată deschidem prenumerațiune nouă cu următoarele condițiuni: pe april—dec. 7 fl. 50 cr., pe april—sept. 5 fl., pe april—junie 2 fl. 70 cr.

Mai avem câteva esemplare și din inceputul anului curent.

Editura Familiei.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**